

BÁC HỒ CHỈ ĐẠO THÀNH LẬP CƠ QUAN THỂ DỤC THỂ THAO TRUNG ƯƠNG ĐẦU TIÊN CỦA NƯỚC VIỆT NAM ĐỘC LẬP

Trương Quốc Uyên⁽¹⁾

Thông tin bài báo:

Ngày nhận bài: 10/09/2025

Ngày phản biện: 24/10/2025

Ngày đăng: 22/12/2025

Tác giả liên hệ:

Trương Quốc Uyên

Email: quocuyen@gmail.com

Tập 15, số 5 (2025), trang 4-5

DOI: <https://doi.org/10.64024/upes14019>

Bản quyền © 2025. Bài báo này là công bố Truy cập Mở (Open Access) và được phân phối theo các điều khoản của Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0).

Article Information:

Received: 10/09/2025

Review date: 24/10/2025

Published: 22/12/2025

Corresponding Author:

Truong Quoc Uyen

Email: quocuyen@gmail.com

Vol 15, Issue 5 (2025), pp 4-5

DOI: <https://doi.org/10.64024/upes14019>

Copyright © 2025. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0).

Cách mạng tháng Tám năm 1945 thành công, cơ quan Thể dục thể thao Trung ương của nước Việt Nam độc lập hình thành từ sự chỉ đạo của Bác Hồ.

Bác Hồ quyết định thành lập cơ quan Thể dục thể thao (TDTT) trung ương đầu tiên của nước Việt Nam độc lập, tức là hình thành ngành TDTT, thể hiện sự quan tâm đối với sự nghiệp xây dựng và phát triển nền TDTT nước ta vì dân cường nước thịnh.

Trước Cách mạng tháng Tám năm 1945 Thực dân Pháp phát động phong trào “thể thao thanh niên” tại Việt Nam.

Từ trước cách mạng tháng 8 năm 1945, Thực dân Pháp thống trị nước ta gần 100 năm. Chúng âm mưu chi phối hầu hết các lĩnh vực của đời sống xã hội Việt Nam, trong đó có TDTT, nhằm mục đích củng cố, duy trì nền thống trị lâu dài của chúng ở Việt Nam.

Vào ngày 22 tháng 9 năm 1940 phát xít Nhật chiếm Đông Dương. Đất nước và nhân dân ta bị thực dân Pháp và phát xít Nhật thống trị. Một trong những âm mưu của Thực dân Pháp là thu hút thanh niên Việt Nam phụng sự nền thống trị của chúng, xa rời phong trào cách mạng Việt

Nam bằng cách phát động phong trào “Thể thao thanh niên” với khẩu hiệu “Khỏe để phụng sự”. Phong trào này đã thu hút một bộ phận thanh niên Việt Nam tham gia tập luyện và thi đấu các môn thể thao như: Bóng đá, Bóng rổ, Quần vợt, các môn Điền kinh, Quyền Anh. Phong trào “Thể thao thanh niên” chỉ tồn tại bốn năm, nó bị chấm dứt hoàn toàn do cuộc Cách mạng tháng Tám năm 1945 thành công, cơ quan Tổng Ủy viên thể thao thanh niên của thực dân Pháp bị xóa bỏ.

Chính phủ nước Việt Nam độc lập do Bác Hồ lãnh đạo thực hiện nhiều công việc cấp thiết, quan trọng như: xây dựng nước nhà, chống thù trong giặc ngoài... Bác Hồ nhận thấy sức khỏe của nhân dân ta gầy yếu do chế độ phong kiến, thực dân gây nên. Bởi vậy mọi người cần phải rèn luyện thân thể, tập TDTT. Để tổ chức điều hành các hoạt động này, Bác Hồ quyết định thành lập cơ quan TDTT Trung ương của nước Việt Nam độc lập.

Bác Hồ chỉ đạo thành lập Nha Thể dục Trung ương. Sau Cách mạng Tháng Tám năm 1945 thành công, cuối năm 1945 Bộ Thanh niên Việt Nam độc lập được thành lập, ông Dương

⁽¹⁾ThS Nhà nghiên cứu, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

Đức Hiền là một thành viên của Chính phủ lâm thời nước Việt Nam độc lập được đề cử làm Bộ trưởng Bộ thanh niên. Bác Hồ yêu cầu ông Dương Đức Hiền kiêm làm Giám đốc Nha Thể dục Trung ương do ông Dương Đức Hiền chuẩn bị nhân sự thành lập. Lúc đầu ông Dương Đức Hiền từ chối yêu cầu của Bác Hồ. Ông Dương Đức Hiền báo cáo với Người rằng: Cách mạng mới thành công, đất nước và nhân dân ta còn nhiều khó khăn, nếu tiến hành các hoạt động TDTT trong hoàn cảnh như vậy thì sẽ rất ít người tham gia.

Bác Hồ giải thích để ông Bộ trưởng Bộ thanh niên Dương Đức Hiền hiểu với những ý như sau: Sự cần thiết của các phong trào TDTT quần chúng không chỉ sau này đất nước và nhân dân ta hết khó khăn mà cả hiện nay trong tình hình đồng bào Việt Nam sức khỏe yếu kém, đất nước nghèo, đời sống của nhân dân rất hạn chế; Thể dục thì ai cũng có thể dành 10 phút vào sáng sớm hằng ngày, sau khi ngủ dậy tập luyện; Sức khỏe của mỗi người tập luyện thường xuyên sẽ được hồi phục và phát triển, thể thao có đông người tập luyện, nhất là thanh niên, tập vào cuối buổi chiều hằng ngày, vừa có tác dụng rèn luyện sức khỏe cơ thể, vừa có tác dụng nâng cao tinh thần ý chí. Có như vậy công cuộc kiến thiết quốc gia, bảo vệ nước nhà của quân và dân ta nhất định thành công.

Ông Bộ trưởng Thanh niên Dương Đức Hiền sau khi được Bác Hồ chỉ ra sự đúng đắn như vậy đã hứa với Người quyết tâm làm tròn nhiệm vụ. Một tuần sau vào cuối tháng 1 năm 1946 ông Bộ trưởng Dương Đức Hiền đã chuẩn bị đầy đủ nhân sự thành lập Nha Thể dục Trung ương trong Bộ Thanh niên.

Ngày 30 tháng 1 năm 1946, Bác Hồ là Chủ tịch Chính phủ lâm thời của nước Việt Nam độc lập ký Sắc lệnh số 14 thành lập Nha Thể dục Trung ương trong Bộ Thanh niên. Trong sắc lệnh đề cập: *“Nay thiết lập tại Bộ Thanh niên Nha Thể dục Trung ương, nhiệm vụ là liên lạc mật thiết với Bộ Y tế và Bộ Quốc gia giáo dục để nghiên cứu phương pháp và thực hành thể dục trong toàn quốc”*. Cơ quan TDTT Trung ương đầu tiên của nước Việt Nam độc lập được thành lập. Cơ quan này nhanh chóng thực hiện các hoạt động TDTT vì lợi ích của nhân dân và đất nước.

Các hoạt động của Nha Thể dục Trung ương. Đầu tiên, Nha Thể dục Trung ương tiến hành tổ chức các cơ quan TDTT ở các địa phương trong cả nước và thực hiện những biện pháp phát triển phong trào TDTT toàn quốc. Vào tháng 2 năm 1946, Nha Thể dục Trung ương thành lập Trường Cán bộ TDTT. Bác Hồ đồng ý để Nha Thể dục Trung ương đặt tên trường này là *“Trường cán bộ TDTT Hồ Chí Minh”*. Nha Thể dục Trung ương đã chỉ đạo Trường này đào tạo tốt nguồn nhân lực TDTT. Từ ngày thành lập đến cuối tháng 5 năm 1946, mới chỉ 4 tháng *“Trường Cán bộ TDTT Hồ Chí Minh”* đào tạo cấp tốc một số khóa học được 400 cán bộ, giáo viên, huấn luyện viên TDTT, trong đó có 80 nữ. Nguồn nhân lực này về các địa phương, trường học, đơn vị lực lượng vũ trang tổ chức huấn luyện, giảng dạy, đào tạo được đông đảo các nguồn lực TDTT trình độ sơ cấp. Nha Thể dục Trung ương thường xuyên viết bài đăng trên báo về tác dụng tập luyện TDTT tăng cường sức khỏe và nâng cao đời sống văn hóa, tinh thần cho nhân dân. Nha Thể dục Trung ương phối hợp với Bộ Giáo dục về các hoạt động TDTT đối với học sinh và sinh viên. Nha Thể dục Trung ương cũng đã phối hợp với Bộ Y tế soạn các bài tập thể dục phù hợp với giới tính nam nữ, phù hợp với tuổi già.

Nha Thể dục Trung ương được Bác Hồ quyết định thành lập đầu tiên của nước Việt Nam độc lập thực hiện có kết quả các nhiệm vụ hoạt động về TDTT như đã nêu trên. Các cơ quan TDTT Trung ương được thành lập tiếp theo do sự sắp xếp của Chính phủ đều kế thừa và phát triển những hoạt động tích cực của Nha Thể dục Trung ương năm 1946.

Tài liệu tham khảo

1. Bác Hồ với thể dục thể thao Việt Nam (1995), Nxb TDTT, Hà Nội.
2. Lịch sử thể dục thể thao Việt Nam (2018), Nxb TDTT, Hà Nội.
3. Tạp chí thể thao Trung ương, số 5 năm 2016.